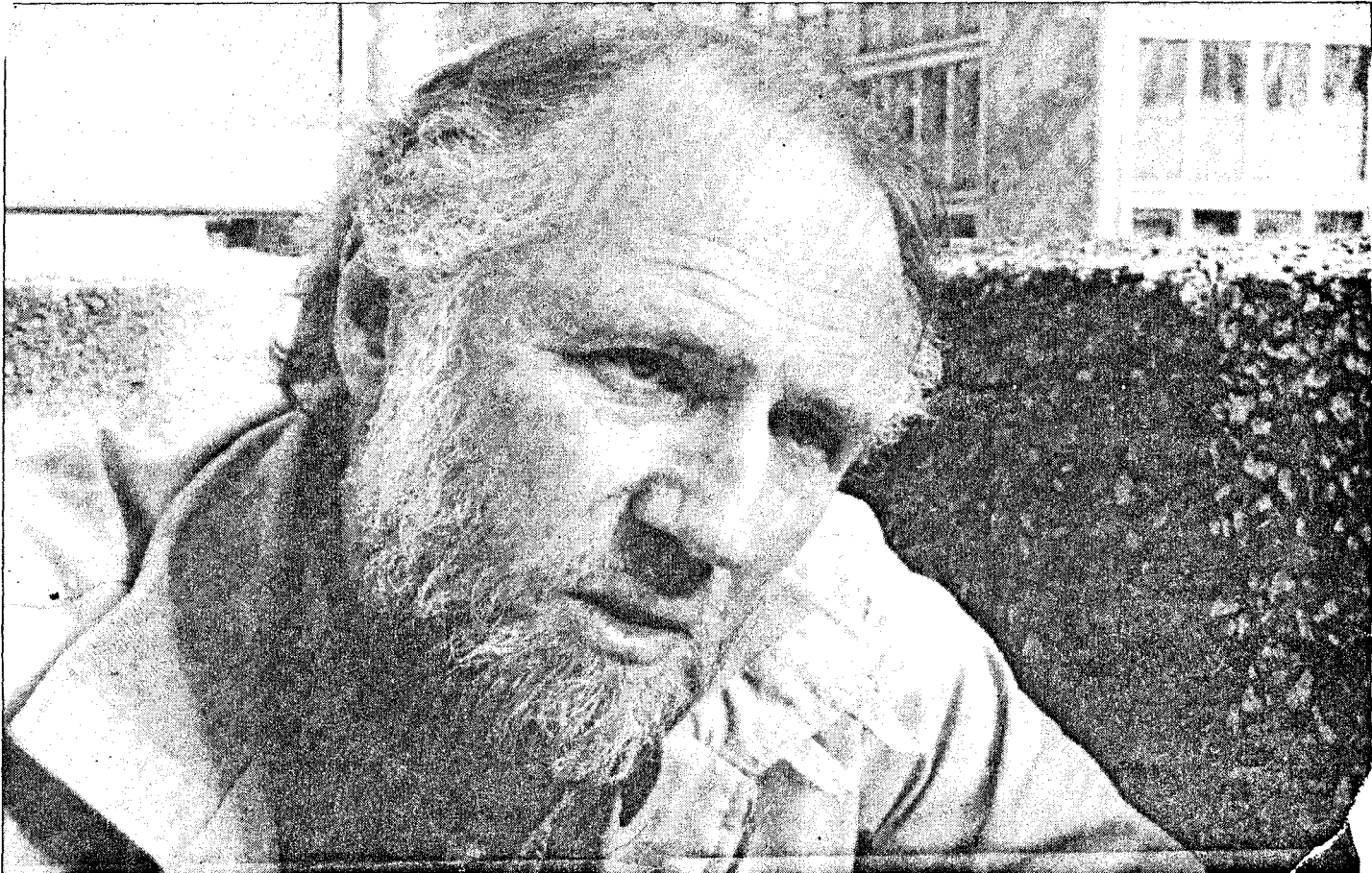

Klassekampen 11. januar 1995 1995.

Kjell Fjørtoft har skrevet en ny oppsiktsvekkende bok om andre verdenskrig.

Foto: Henrik Laurvik, NTB

Roosevelt ville gi Tromsø til Sovjetunionen

Tromsø som frihavn for Sovjetunionen og motstandsfolk som satte fyr på Universitetets Aula i Oslo, er noe av det en kan lese om i Kjell Fjørtofts nye bok når den kommer i bokhandelen i slutten av februar. Dessuten dokumenterer Fjørtoft at Grini-fanger lot seg verve til tjeneste for tyskerne.

Av GUNNAR SJÆTRA, NTB

IBOKA «De som tapte krigen» har Fjørtoft hentet fram en del av det han mener de «offisielle» krigshistorikerne har visst om, men har latt være å skrive.

– Jeg vet ikke hvorfor de har utelatt det, men jeg vet at jeg har møtt

mye motstand i forbindelse med de fem bøkene jeg har skrevet om andre verdenskrig, sier Fjørtoft til NTB.

Tromsø til Stalin

Fjørtoft forteller i den nye boken sin at USAs daværende president, Franklin D. Roosevelt, tilbød Tromsø som isfri havn til Sovjetunionen. Stalin takket nei til tilbudet og begrunnet det med at Sovjetunionen «ikke har hatt, og heller ikke kommer til å ha, territorielle krav i Norge». Det samme svarte Stalin da Roosevelt tilbød Narvik og Skibotn som mulige isfrie havner for Sovjetunionen.

– Tilbudene fra Roosevelt ble satt fram overfor Sovjetunionens daværende ambassadør i Washington, herr Litnov, forteller Fjørtoft.

Provokasjon

I arbeidet med «De som tapte krigen» har Fjørtoft gått gjennom materiale fra norske, tyske og amerikanske arkiver. Der fant han også opplysninger om at det slett ikke var tyskerne som tente på aulaen i Universitetet i Oslo i 1943.

– De fire brannstifterne tilhørte

miljøet rundt motstandsavisa «London-nytt». De helte bensin og annen brennbar væske utover podiet og gulvet i aulaen og lot den bli flammens rov. Grunnen til provokasjonen var at de syntes konfrontasjonen mellom universitetsansatte og studentene på den ene siden, og tyskerne på den andre, ikke var sterk nok. De lyktes med provokasjonen. Konsekvensen var at 700 av dem som hadde sitt virke ved Universitetet i Oslo, ble arrestert. 17 av dem døde i konsentrasjonsleir i Tyskland, sier Tromsøforfatteren.

Motstandsfolk vervet

I boka forteller Fjørtoft også om norske motstandsfolk som lot seg verve til å kjempe for tyskerne på Østfronten.

– De som lot seg verve, var ungdommer som ble fristet med bedre mat, bedre boforhold, fysisk trening og språkopplæring. Etter mitt syn er dette ett av flere forhold som viser at den norske krigshistorien har blitt fremstilt litt vel rosenrødt i etterkrigstida, sier Fjørtoft.

I alt var det 96 Grini-fanger som lot seg verve til tjeneste for tyskerne på Østfronten.

Fjørtofts tidligere bøker om andre verdenskrig har vært kontroversielle. Da deler av innholdet i «De som tapte krigen» ble offentliggjort i avisa «Tromsø», kom det en storm av reaksjoner.

– Det var uventet og bekrefter nok en gang at krigshistorie er en viktig del av den norske folkesjela, sier Fjørtoft.

Han regner også med at den nye boka fører til at han må gå en ny omgang med faghistorikerne.

– Jeg provoserer de som har stått fram som de «offisielle» krigshistorikerne fordi jeg skriver om forhold som ville vært ubehagelig for en rekke «gode» nordmenn dersom de ble kjent. Dette er opplysninger som faghistorikerne av en eller annen grunn har utelatt. Samtidig opplever jeg at yngre historikere gir meg støtte. Jeg føler at jeg har fått tildelt en rolle som går ut på at jeg skal brøyte vei for den delen av norsk krigshistorie som er ubehagelig å fortelle. Dermed slipper faghistorikerne som ønsker å skrive om de samme temaene, å ta oppgjøret med den eldre generasjonen krigshistorikere, sier Fjørtoft.